

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

246213

มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า
ตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้ามีหน้าที่รายงาน
การทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการฟอกเงิน

เนาวรัตน์ คิริเพ็ชร

วิทยานิพนธ์ที่เสนอต่อมหาวิทยาดัษริ่งรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา 2554

มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า
ตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้ามีหน้าที่รายงาน
การทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการฟอกเงิน

เนาวรัตน์ ศิริเพชร

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
นิติศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

LEGAL MEASURES PERTAINING TO BUSINESS PERSONS DEALING WITH
THE FUTURES CONTRACT BUSINESS AND THE REQUIREMENT
TO REPORT BUSINESS TRANSACTIONS IN ACCORDANCE
WITH THE ANTI-MONEY LAUNDERING LAW

NAOWARAT SIRIPETCH

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF LAWS

2011

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจสัญญา
ซื้อขายล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้า
มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วย-
การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ชื่อผู้เขียน นางสาวเนาวรัตน์ ศรีเพ็ชร

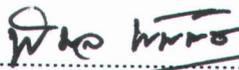
สาขาวิชา นิติศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ โชคเหมาะ ประธานกรรมการ

พันตำรวจเอก ดร. สีหนาท ประยูรรัตน์

มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

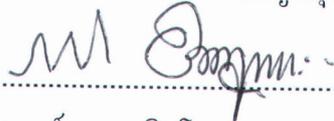
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พูพิพิช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. กิจบดี ก้องเบญจภูษ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ โชคเหมาะ)

.....กรรมการ

(พันตำรวจเอก ดร. สีหนาท ประยูรรัตน์)

.....กรรมการ

(ศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส)

.....กรรมการ

(อาจารย์อรรถนพ ลิขิตจิตตะ)

ซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในตลาดอนุพันธ์ผ่านผู้ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขาย
ล่วงหน้าในฐานะที่เป็นคนกลางในการซื้อขายสัญญาเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกตรวจสอบ
ธุรกรรมทางการเงินจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำ
ผิดกฎหมายหรือผู้กระทำความผิดอาศัยตลาดทุนของประเทศเป็นช่องทางในการฟอกเงิน
จึงควรกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยสัญญา
ซื้อขายล่วงหน้ามีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงินต่อไป ทั้งนี้ เนื่องจากการรายงานการทำธุรกรรมเป็นการกระทำ
ให้ปรากฏ “ร่องรอยทางกระดาษ” ทำให้การติดตามและตรวจสอบการฟอกเงินในธุรกิจ
ดังกล่าวเป็นไปได้โดยง่าย โดยผู้เขียนได้เสนอแนวทางว่า ควรนำมาตราทางกฎหมาย
เกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมที่ใช้บังคับกับสถาบันการเงินมาใช้บังคับกับผู้ประกอบ
ธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า โดยการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า
เฉพาะที่เป็นนิติบุคคลเป็นสถาบันการเงินซึ่งมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรมตาม
กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ABSTRACT

Thesis Title Legal Measures Pertaining to Business Persons
Dealing with the Futures Contract Business and
the Requirement to Report Business Transactions in
Accordance with the Anti-Money Laundering Law

Student's Name Miss Naowarat Siripetch

Degree Sought Master of Laws

Academic Year 2011

Advisory Committee

1. Assoc. Prof. Dr. Poom Chokmoh Chairperson
2. Pol. Col. Dr. Seehanat Prayoonrat

246213

Money laundering is a process in which the intent is to alter the conditions under which property is held or to obtain illegal benefits in a manner in which it appears that what is done is lawful when it is in actuality unlawful. Taking money or benefits gained from unlawful conduct and then investing these funds in futures contracts sold on the derivatives market is a form of money laundering that allows the money launderer to explain that these funds originated in the conduct of legitimate business activities. At present, there are no measures in the law on futures contracts by virtue of which business persons dealing with futures contracts must report business

transactions to the Anti-Money Laundering Office in conformity to the requirements of the anti-money laundering law.

However, the law only forces those involved with financial institutions, the Land Office, and other people having occupations affording them opportunities to engage in money laundering are obliged to file such reports. The law thus provides a loophole for those who have obtained funds illegally to invest in futures contracts through brokers serving as financial middlemen in these transactions. Inasmuch as the futures market involving derivatives does not fall within the purview of the anti-money laundering law, government investigators do not investigate those engaged in this type of financial activity for possibly committing money laundering offences.

Therefore, in order to prevent unlawful conduct by offenders using financial markets as a channel for money laundering, the researcher has concluded that the law on futures contracts must be altered so as to force participants to report business transactions to the authorities in accordance with the requirements of the anti-money laundering law. These reports would leave evidence in the form of "paper trails" for those investigating putatively illegal activities and would thus facilitate the gathering of evidence through following up on the transactions involved.

Consequently, the researcher would like to recommend that legal measures regarding the reports of transactions required of financial institutions must also be filed by business persons dealing with futures contracts. Explicit measures should stipulate that business persons dealing

with futures contracts who are juristic persons are considered financial institutions and, therefore, it cannot be gainsaid that they indeed should have the duty to report business transactions in accordance with the anti-money laundering law.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ จะสำเร็จสมบูรณ์ลงมิได้ หากมิได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูง จากท่านรองศาสตราจารย์ ดร. ภูมิ โชคเหมาะ และท่านพันตำรวจเอก ดร. สีหนาท ประยูรรัตน์ รองเลขาธิการฯ รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาพร้อมทั้งให้การสนับสนุนด้าน ข้อมูลและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งตลอดระยะเวลาในการจัดทำ วิทยานิพนธ์ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ นอกจากนี้แล้วผู้เขียนต้องขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร. กิจบดี ก้องเบญจภูท ท่านศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส ที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาเป็น กรรมการสอบวิทยานิพนธ์พร้อมทั้งได้กรุณาให้คำแนะนำทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ อย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณท่านอรรถนพ ลิขิตจิตตะ รองเลขาธิการคณะกรรมการ- ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแก่ผู้เขียน ในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้เขียนใคร่ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งสำหรับนายวิทยา นิตธิธรรม ผู้อำนวยการสำนัก- กฎหมาย สำนักงาน ปปง. ผู้บังคับบัญชาซึ่งกรุณาแนะนำหัวข้อในการจัดทำวิทยานิพนธ์ และคอยให้การช่วยเหลือสนับสนุนในการจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้มาโดยตลอด รวมทั้ง ขอขอบพระคุณสำนักงาน ปปง. หน่วยงานต้นสังกัดของผู้เขียนที่ให้โอกาสผู้เขียนได้ เข้ารับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและยังเป็นแหล่งในการค้นคว้าข้อมูลที่สำคัญ และ ที่ขาดมิได้ต้องขอขอบพระคุณบิดามารดา และนางอัมพร อธิสุข ซึ่งคอยเป็นกำลังใจ แก่ผู้เขียนตลอดระยะเวลาในการศึกษา ซึ่งบุคคลดังที่ได้กล่าวแล้วนี้มีส่วนสำคัญเป็น อย่างยิ่งที่ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนขอมอบเป็น เครื่องบูชาพระคุณของบิดามารดา ครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณทุกท่าน ตลอดจนผู้แต่ง หนังสือหรือตำราที่ผู้เขียนใช้อ้างอิงในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ด้วยความเคารพ

เนาวรัตน์ ศิริเพ็ชร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(9)
สารบัญตาราง.....	(15)
สารบัญภาพประกอบ.....	(16)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	10
3. สมมติฐานของการศึกษา.....	11
4. ขอบเขตของการศึกษา.....	11
5. วิธีดำเนินการศึกษา.....	12
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 หลักทั่วไปเกี่ยวกับการฟอกเงิน และการป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน.....	14
1. การฟอกเงิน.....	14
1.1 ความหมายของการฟอกเงิน.....	14
1.2 ขั้นตอนการฟอกเงิน (Stage).....	15
1.3 รูปแบบการฟอกเงิน.....	16
1.4 แหล่งสำหรับฟอกเงิน.....	18
2. การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	20

บทที่	หน้า
2.1 แนวคิดและความเป็นมาของพระราชบัญญัติป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542.....	21
2.2 หลักการสำคัญตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม- การฟอกเงิน พ.ศ. 2542.....	22
2.2.1 การริบทรัพย์สินให้ตกเป็นของแผ่นดิน.....	22
2.2.2 การรายงานการทำธุรกรรม.....	24
3. การรายงานธุรกรรมกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	24
3.1 แนวคิดและความจำเป็นในการรายงานธุรกรรม.....	25
3.2 การรายงานธุรกรรมตามมาตรฐานสากลด้านการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงินของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนิน มาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force--FATF).....	27
3.3 การรายงานธุรกรรมของต่างประเทศ.....	30
3.3.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	31
3.3.2 ประเทศออสเตรเลีย.....	33
3.4 การรายงานธุรกรรมตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม- การฟอกเงิน พ.ศ. 2542.....	35
3.4.1 หน้าที่ในการรายงานธุรกรรม.....	36
3.4.2 หน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับการรายงานธุรกรรม.....	47
3.4.3 บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรม.....	51
3.5 หลักการรู้จักตัวตนของลูกค้า (Know Your Customer--KYC) และการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Customer Due Diligence--CDD).....	53

บทที่	หน้า
3 การประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับการกำกับตรวจสอบ ด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	57
1. องค์กรประกอบของธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า.....	57
1.1 ตลาดซื้อขายล่วงหน้า.....	58
1.1.1 วิวัฒนาการและความเป็นมาของตลาดซื้อขายล่วงหน้า.....	58
1.1.2 ความหมายของตลาดซื้อขายล่วงหน้า.....	61
1.1.3 โครงสร้างของตลาดซื้อขายล่วงหน้า บุคคล และสถาบันที่เกี่ยวข้อง.....	62
1.1.4 ชนิดของสินค้าที่นำมาซื้อขายในตลาดซื้อขายล่วงหน้า.....	64
1.1.5 วิธีการซื้อขายและชำระราคาในตลาดซื้อขายล่วงหน้า.....	78
1.1.6 ตัวอย่างการซื้อขายสัญญาซื้อขายทองคำล่วงหน้า.....	81
1.2 สัญญาซื้อขายล่วงหน้า.....	83
1.2.1 ความหมายของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า.....	84
1.2.2 ข้อกำหนดมาตรฐานในสัญญาซื้อขายล่วงหน้า.....	87
1.2.3 ผลทางกฎหมายและความระงับของ สัญญาซื้อขายล่วงหน้า.....	88
1.3 การประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า.....	90
1.3.1 ธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า.....	91
1.3.2 ผู้ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า.....	91
1.3.3 หลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจสัญญา ซื้อขายล่วงหน้าแต่ละประเภท.....	93
1.4 การกำกับควบคุมการประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า.....	103
1.4.1 หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการกำกับควบคุม.....	103
1.4.2 แนวทางในการกำกับควบคุม.....	103
1.4.3 บทกำหนดโทษ.....	104

บทที่	หน้า
2. การกำกับตรวจสอบด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า.....	106
2.1 มาตรการเกี่ยวกับการรู้จักลูกค้าและการตรวจสอบเพื่อทราบ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Know You Customer/Customer Due Diligence--KYC/CDD).....	107
2.2 การรายงานธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย.....	109
4 วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจสัญญา ซื้อขายล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้ามีหน้าที่ รายงานการทำธุรกรรมตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน.....	112
1. วิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นเหตุให้เกิดการฟอกเงินในธุรกิจสัญญา ซื้อขายล่วงหน้า.....	113
2. วิเคราะห์ลักษณะของการฟอกเงินในธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า.....	115
3. วิเคราะห์โอกาสและความเสี่ยงในการฟอกเงินผ่านผู้ประกอบธุรกิจ สัญญาซื้อขายล่วงหน้าแต่ละประเภท.....	117
3.1 ตัวแทนซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า.....	117
3.2 ผู้ค้าสัญญาซื้อขายล่วงหน้า.....	119
3.3 ที่ปรึกษาสัญญาซื้อขายล่วงหน้า.....	120
3.4 ผู้จัดการเงินทุนสัญญาซื้อขายล่วงหน้า.....	121
4. วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการฟอกเงินใน ธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า.....	122
5. วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการรายงาน ธุรกรรมของผู้ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามแนวทาง ความร่วมมือระหว่างประเทศและต่างประเทศกับประเทศไทย.....	125

บทที่	หน้า
6. วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการรายงาน ธุรกรรมที่นำมาใช้บังคับกับผู้มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	128
7. วิเคราะห์ความเหมาะสมในการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจสัญญา ซื้อขายล่วงหน้ารายงานการทำธุรกรรม.....	142
8. วิเคราะห์แนวทางในการรายงานธุรกรรมที่ควรนำมาใช้กับ ผู้ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า.....	145
9. วิเคราะห์ผลกระทบทั้งด้านดีและด้านเสียที่ได้รับจากการกำหนด ให้ผู้ประกอบธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้ามีหน้าที่ รายงานการทำธุรกรรม.....	147
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	150
1. บทสรุป.....	150
2. ข้อเสนอแนะ.....	159
บรรณานุกรม.....	162
ประวัติผู้เขียน.....	168

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ลักษณะสัญญาซื้อขายล่วงหน้า SET50 Index Futures.....	67
2 ลักษณะสัญญาซื้อขายล่วงหน้า SET50 Index Options.....	69
3 ลักษณะสัญญาซื้อขายล่วงหน้า Single Stock Futures.....	71
4 ลักษณะสัญญาซื้อขายล่วงหน้า Gold Futures.....	72
5 ลักษณะสัญญาซื้อขายล่วงหน้า 5Y Gov Bond Futures.....	74
6 ลักษณะสัญญาซื้อขายล่วงหน้า 6M THBFIX Futures.....	75
7 ลักษณะสัญญาซื้อขายล่วงหน้า 3M BIBOR Futures.....	76
8 ตัวอย่างการซื้อขายสัญญาซื้อขายทองคำล่วงหน้า.....	81
9 เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการรายงานธุรกรรมที่ นำมาใช้บังคับกับสถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพ ที่มีใช้สถาบันการเงิน.....	132

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1 วิธีการซื้อขายและการชำระราคาในตลาดอนุพันธ์.....	80